

ԱՅԶԱԳԱՆԵՐ

— 0 —

Այս ո՞վ է շալիս շուռ կիս գիշերին
ձուռ կողովաճակով խաւարի ծոցից,
Որից դուրս եկ նո՞նք եւ շիրիւս ,
Աստղերն եկ ընկնուս դաւար կեկընկից :

Այս ո՞վ է շալիս . . . Ա՛հ , հեծեծա՛նք եւ
կեանքի օրուան մեջ երգած ցաւերդին ,
Որ աւելի խոր , աւելի ազդու
Արձագանք կուտայ շուռ կիս գիշերին :

Բերլին

ԱՐԱՄ ԶԱՐԴ

ՎԱՐԴ ԵՒ ՍՈՒԱԿ

ԱՅԼԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ (*)

(Ծար .)

է

Այս իրարանցումէն , սուսերաւոր զինակիր
Փուշը , մեծապէս չփոխած , իր նարկիզ գէտը
կանչեց որ մշտաբայց աչքով Վարդարանին
վրայ կը նայէր , եւ անոր հրամայեց որ հետամուտ
ըլլայ տեսնելու թէ ո՞վ է ան որ քաղաքը
իրար կ'անցընէ . պատուէր տուաւ նաեւ Նու-
նուֆար ծաղկին , որ քաղաքին լրտեսն էր ,
հագնել իր կապուտագոյն պատմուճանը եւ գի-
շերանց լրտեսել թէ ի՛նչպիսի մէկն է եւ
ո՛ւրիկից եկած է եւ ո՛րուն այդքան սիրահա-
րուած՝ անհանգիստ կ'ընէ ամենքը , այդ ամ-
բողջը լաւ տեղեկանալով իրեն ճիշդ ու ճիշդ
խմացնել : Փուշին այս հրամանին վրայ նար-
կիզն ու Նունուֆարը ելան գիտնելու Վարդա-
րանին ամէն մէկ անկիւնն ու փողոցը : Եւ
զգուշութեամբ հետեւեւելով հետամուտ կ'ըլլա-
յին Սոխակին ամէն բնօրէնքը տեսնել ու ի-
մանալու :

Ողորմելի Սոխակը , այդ որոգայթէն բոլորու-
մբն անտեղեկ եւ Վարդին հովանաւորութեանը

վատան , գիշերանց իջաւ քիչ մը Վարդարանին
մէջ պտտելու եւ զսօսնելու . ու փողոցէ մը
անցած ատենը , նարկիս գէտը զայն տեսնելով՝
Նունուֆարին ըսաւ՝ « Ինձի կը թոյն որ սա է
այն պանդուխտը որուն վրայ տեղեկութիւն
ուզեց Իշխոյին պահապան զինակիր Փուշը » :

Եւ որովհետեւ մտայլ գիշերին մէջ Նու-
նուֆարը կապուտագոյն լոգիկովը պահուստած
էր , Սոխակը չտեսնելով մօտէն կ'անցնէր .
խորամանկ Նունուֆարը անոր առջեւ ելաւ
եւ կեղծաւորաբար բարեւելով , սկսաւ անու-
շութեամբ հարցուփորձ ընել :

Բարեւիրտ Սոխակը , Նունուֆարին նեն-
գութիւնը չգիտնալով , հարազատ արտով ըսաւ
անոր իր ո՞վ ըլլալը եւ իր մանկութենէն ի
վեր սիրահարուելը՝ առանց գիտնալու թէ ու-
րո՞ւն , եւ թէ ի՛նչ գիպուածով Վարդին ա-
նունը լսեց , եւ անոր սիրովը բնուեցաւ եւ
անոր սիրոյն համար եկաւ Վարդարանի մէջ
օթագայեցաւ , այս ամէնը պատմեց :

Նունուֆարն ըսաւ . « Կը խղճամ վրադ , ո՞վ
ողորմելի սիրահար , որ ի զուր կը զեղբերիս .
վասնզի գձուճ ու աղքատ մէկն ես դուն , եւ
Վարդը , փառաւոր ու մեծ թագուհի մը ըլլալով ,
ի՛նչպէս պիտի զիջանի զեղի մտերմաւալ » :

Սոխակն ըսաւ . « Սիրոյ մէջ՝ աղքատի ու
հարուստի , մեծի ու փոքրի խտրութիւն չկայ ,
վասնզի ազնիւ սիրաւ եւ ճշմարիտ սէրը խրո-
րացը կը վերցնէ եւ մեծին ու ստորուկին հա-
ւասարութիւն կուտայ : »

Նունուֆարն ըսաւ . « Եւ ի՛նչն է սիրոյ այդ
ներգործութիւնը » :

Սոխակն ըսաւ . « Սէրն է պատճառ եւ հեղե-
նակ ամէն միութեան . սիրողէն ու սիրուածէն
ծագելով՝ առնչութիւն ունի երկուքին ալ հետ .
վասնզի յօջն ու կապն է միաւորութեան որ
իւր հօր ներգործութեամբը սիրողին ու սի-
րուածին մէջ թափանցելով անսնց հետ կը մի-
անայ , եւ երեքը անշփոթաբար մի եւ ան-
բաժանելի կ'ըլլան : »

Նունուֆարն ըսաւ . « Եւ քեզի ի՛նչ օգուտ
կայ ատկէ , քանի որ Վարդը զեղ չի ճանչ-
նար ու չի սիրեր » :

Սոխակն ըսաւ . « Ինձի համար բաւական է
որ ես ջերմաբար ամբողջ հոգովս զանի սի-
րեմ . վասնզի սիրոյ զօրութիւնը մագնիսի նը-
ման սիրելին քաշելով սիրողին կը ծանօթացնէ
եւ կը միացնէ » :

Նունուֆարն ըսաւ . « Ատի շատ տաժանելի
գործ է , եւ շատ տանջանք կը պատճառէ քեզի :

(*) Տես Անանիս , քիւ՛ 1 , 5—6 .

Աղէկ կ'ընես եթէ այդ իղձը մէկդի դնելով, հարստանալու ետեւէ ըլլաւ եւ անով քու հանգիստդ ու վայելքդ հոգաս : »

Սոխակն ըսաւ . « Եւ ապահով եմ որ ան ինձմէ կ'ախորժի . ապա թէ ոչ, իմ ձայնս ու իրեն ուղղուած սիրոյ երգս առջի անգամ լըսելուն, կա՛մ իսկոյն զիս կը պատժէր եւ կա՛մ կը հրամայէր իր Վարդարանէն զիս աքսորել : »

Բաւական տեղեկութիւն ստացած ըլլալով, նենգաւոր Նուշուֆարը՝ ըսաւ տնոր համոզական ձեւով մը . « Ուրախ կ'ըլլայի որ քու ազնկալութիւններդ ի դերեւ չելլէին : »

Եւ աչք բսելով անկից բաժնուեցաւ եւ Փուշին զով երթալով մի ըստ միովէ պատմեց ամէն ինչ որ իմացած էր Սոխակէն :

ԶԱՎԱՐԻԱ ՄԱՐԳԱՐ ԽՈՃՆԵՑ ԵՐԵՒԱՆԵՐԻ

(Շարունակելի)

ՈՒՐՈՒԹՅԱՆ ԳԻՐԾՆԵՐ

ԳԱՄԻՆ

Ան իմ գեւս—քամին, քամին կուգայ :

Ա՛խ, այդ ահաւոր հարաւակողմը խելաթափ կ'ընէ զիս : Պղնձի անօթի նման կը դռնէ ուղեղս, կը պապակիմ, կը թալկանամ եւ կը գալարիմ, կ'ելլեմ տեղէս, դուրս կը նայիմ պատուհանէն—քաղաքին վրայ տարօրինակ սպիտակութիւն մը կայ : Փողոցները ո՛րչափ մաքուր են : Անապատական հոգի մը կը փչէ ամէն տեղ :

Կարծես աներեւոյթ զօրութիւն մը վիզս կը ճմլէ, հեղձամղձուկ կ'ըլլամ եւ բիբերս կը գեղնագունին : Զեմ կրնար տուրն նստիլ, պէտք եմ ազատիլ այս խորհրդաւոր լլկութեանէն . եւ կը կարծեմ թէ դուրսը վազելով պիտի հանդարտիմ պիտի խաղաղիմ :

Դոնները, պատուհանները գոց են, Եւ կ'երթամ՝ օտթայունը քամին զմիջին վրային ձեռքս հալածելով, Բերանս կիսաբաց կը մնայ :

Վեր կը նայիմ, աշուրներս պղտորած, մաղերս զգայուն դարձած, եւ փոշոտ արեգակ մը կ'երեւայ որ թիպոտ երկնից վրայ կար-

ծես կը դառնայ ու կը դառնայ, Կամաց կամաց արագագոյն թաւալելով, շրջաշրջելով, փոթորկելով, սկսւառակը անուի պէս կը պտուտորի :

Եւ կը շտպեմ, կ'երթամ, բայց ո՛ւր : Դեռ խելքս տեղն է, դեռ գիտակ եմ որ սաստիկ չարչարանք մը զիս հալածական կը վառէ : Եւ կ'երթամ՝ կը փափաքիմ ոռնալ : Բայց քիչ ետքը ուշ կը տկարանայ, ականջներս կը խօսին, եւ ես կարծես լատի վրայ կանգուն՝ դանդաջելով կը յառաջանամ, ակամայ եւ անյոժար :

Ճամբուն վրայ կը նշմարեմ նկնահասակ թփեր, մաթդներ, ասիրկեան տատաղիներ՝ որ անապին կատաղութեամբ կ'երթան ու կ'երթան, Արմաւենից դէպ ի մէկ կողմ կը կուրանան եւ իրենց վարսերը մինչեւ գետին կ'իջնան, բայց յանկարծ ընդարձակ դուռոց մը միտքս կը թոթովէ :

Իր բարբառը գտած է հողիս : Թխակապոյտ ծովը կ'երեւայ՝ կարծես խորշակէ ախտածէս : Խոշոր ալիքները ցամաքը կը թանան : Ոչ ոք կայ ամայի ափին վրայ : Զկնորս ու նաւավար, բոլոր փախած են :

Եւ կը կայնիմ երկիւղալից, կը մարմիրմ, ուշաթափ կ'ըլլամ—քամին է, սեւ դեւը :

Մաքրա

ՎԱՀՐԱՄ ՍՎԱՃԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

—o—

ՀԱՅՆՐԵ Ի ԲԱՐԻԶ. —Բարիդի Հայոց Հայրենասիրական ընկերակցութիւնը խնդրագիր մը զրկեց իւ Հէ՛կ Դեմաքանաժողովին նախագահին եւ նոյն խնդրագրին մէկ պատճենը հաղորդեց, նամակով մը, Պ. Տելքասէին :

—Բարիդի ՀայՈւսանողաց Միութիւնը սկսաւ իր երկկոյթներու շարքը : Առաջին բանախօսը եղաւ Պ. Ե. Ստեան, որ մարդկային ընկերութեան մէջ կրօնքներու թմբեցնող ու պառակտիչ դերը բացատրեց :

Երկրորդ բանախօսը եղաւ Տր. Մ. Էլմասեան, որ հայ եւ օսար ունկնդիրներու խումբն ըստ թեան մը առջեւ, Ֆրանսիայի լեզուով խօսեցաւ մեքորոքարանական դիտութեան բնաշխարհութեան եւ մարդկային առողջապահութեան մէջ անոր կատարած դերին վրայ :